

10/2008. (IV. 28.) KvVM rendelet

a Zirci arborétum természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési tervéről

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 85. § b) pontjában kapott felhatalmazás alapján, a környezetvédelmi és vízügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 165/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § b) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. § Az Országos Természetvédelmi Tanács 54/1951. számú határozatával védetté nyilvánított, valamint a Zirci arborétum természetvédelmi terület védettségének fenntartásáról szóló 124/2007. (XII. 27.) KvVM rendelettel fenntartott védettségű Zirci arborétum természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési tervét a *melléklet* szerint állapítom meg.

2. § Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Melléklet a 10/2008. (IV. 28.) KvVM rendelethez

A Zirci arborétum természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési terve

1. Természetvédelmi célkitűzések

- Őrizze meg az arborétum természeti, valamint kert- és kultúrtörténeti értékeit.
- Őrizze meg az angolkert stílusú park jellegét, térszerkezetét, növényanyagát, gyűjteményes jellegét, biológiai sokféleségét.
- Őrizze meg az őshonos fafajokkal telepített állományrészek jellegét és ezek ökológiai állapotát.
- Biztosítson az arborétum természeti értékeinek fenntartását szolgáló kutatásokhoz zavartalan feltételeket.
- Segítse elő az ismeretterjesztést és szemléletformálást, a környezettudatos magatartás- és cselekvésformák kialakítását, különös tekintettel a természetvédelemre és a kertkultúrára.
- A természetközeli és a park jellegű környezet megőrzésével tegye lehetővé a szabadban történő felüdülést, valamint ismeret- és élményszerzést.

2. Természetvédelmi stratégiák

- A több mint 150 éves múltra visszatekintő arborétum park jellegének, térszerkezetének és fajösszetételének fejlesztése, illetve megőrzése.
- Az őshonos vagy exóta fajokkal telepített állományrészek ökológiai állapotának megőrzése, illetve a természetes felújulás és telepítés feltételeinek biztosításával annak javítása. A homogén faállományok átalakítása és a növényzet sokféleségének növelése. A gyűjtemény jelleg erősítése.

- Az arborétum taván és a csatornákon a funkcionak és a természetvédelmi szempontoknak megfelelő vízállás kialakítása és fenntartása.
- A gyepterületek, tisztások fenntartása, integrálása az arborétumi környezetbe.
- Az eredeti térformák, tisztások fenntartása és fejlesztése, az ezek rovására terjeszkedő cserjés állományrészek visszaszorítása.
- A csemetekert fenntartása, fejlesztése.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Élőhelyek kezelése, fenntartása

- A tisztásokat rendszeresen kaszálni kell, a gyepeket az időjárástól függően szükség szerint évente 4-6 alkalommal kell lenyírni.
- A kaszálás rendjét évente az arborétum természetvédelmi kezeléséért felelős szerv (a továbbiakban: igazgatóság) határozza meg. Az érintett területeken a kaszálás nem kezdhető el az értékes növényfajok virágzási időszakában, csak terméséréskor, legkorábban június utolsó harmadában.
- A tóparti élőógyak gondozását folyamatosan el kell végezni.
- Gyepterületre műtrágya kijuttatása tilos.
- A gyepterületeken mechanikai talajmegtáncolás és talajlazítás csak kivételesen indokolt esetben, az igazgatóság által meghatározott feltételek mellett lehetséges.
- Az arborétum legjelentősebb természeteti értékeit, a természetes jellegű faállományokat és a betelepített exóta fa- és cserjefajtaakat folyamatosan gondozni kell.
- Az arborétum területén az elpusztult és kivágott faegyedek helyén és egyéb ültetésre alkalmas helyeken a térségre jellemző őshonos fafajok változatait, illetve exótákat kell telepíteni. A fafajok megválasztásakor a fagynak, a téli töréskárnak, a nyári magas hőmérsékletnek, a napsugárzásnak és az aszálynak ellenálló fajokat, a gyűjtemény jelleg fokozásánál a Bakonyban előforduló lombos fafajok közül további *Acer*, *Sorbus*, *Tilio* és *Quercus* fajok, illetve változatok telepítését kell előnyben részesíteni.
- A „szegélyhatás” érvényesítése érdekében cserje- és második koronaszint kialakítására kell törekedni az egyes parcellák tisztásokkal határos északnyugati részén (viharkárok csökkentése érdekében).
- A cserjefoltok szakszerű egyedi ifjító és alakító metszését rendszeresen el kell végezni.
- Vissza kell állítani az eredeti térformákat, tisztásokat, illetve az ezek rovására terjeszkedő cserjés állomány részeket vissza kell szorítani.
- Az esetleges viharkárokat bekövetkezésük után a lehető leghamarabb fel kell számolni.
- A biológiai korhatárt elérő gombásodó, száradó, beteg és balesetveszélyes faegyedek eltávolítását, a fás területek kezelésével kapcsolatos munkálatokat (gyérítés, szálalás stb.) lehetőleg szeptember 1. és március 30. között kell elvégezni (a havária esetek kivételével).
- A fás területek kezelését a gyepszintben előforduló értékes lágyszárú növények minél nagyobb fokú kíméletével kell elvégezni.
- A tó Cuha-patakából történő vízellátása során az üzemeltetési szabályzat előírásait kell betartani.

3.1.2. Fajok védelme

- Gondoskodni kell a madár- és denevérodú telepek folyamatos karbantartásáról, gondozásáról.
- A madarak téli etetését biztosítani kell. Az etetők karbantartását el kell végezni.
- A természetvédelmi kezelési tevékenységek során fokozottan ügyelni kell a fészkelési időszakban a fészkek biztonságára.

3.1.3. Táj- és kultúrtörténeti értékek

- Biztosítani kell az arborétum kultúrtörténeti értékeinek jó műszaki állapotát.
- Gondoskodni kell a területen található egyedi tájértékek (pl. hársfasor, értékes facsoportok) rendszeres kezeléséről, fenntartásáról.

3.1.4. Látogatás

- A látogatás az arborétum nyitva tartási idejében vagy előzetes jelentkezés alapján történik.
- Az igazgatóság külön igény esetén gondoskodik szakvezetésről.

3.1.5. Kutatás, vizsgálatok

- Folytatni kell a megkezdett faunisztikai vizsgálatokat (madarak, denevérek) és lehetőség szerint további taxonokkal (pl. bogarak) ki kell bővíteni.

3.1.6. Terület- és földhasználat

- A területet funkciójának megfelelően csak parkként, arborétumként lehet használni.
- A területrészek jellegének, a területhasználat módjának megváltoztatása - ideértve a nyomvonalas létesítmények építését vagy más beépítést is - kizárólag a természetvédelmi kezeléssel összhangban és az igazgatóság által meghatározott feltételek mellett lehetséges.
- Tilos hulladék és egyéb szennyező anyag lerakása.
- Növényzet eltávolítása csak a természetvédelmi célkitűzésekkel összhangban folytatható.
- A területen található létesítmények üzemeltetésével összefüggő fenntartási és hibaelhárítási tevékenységeket külön korlátozások nélkül, de a természetvédelmi célkitűzésekkel és a természet- és tájvédelmi jogszabályokkal összhangban kell elvégezni.
- A terület vizein (csatorna, arborétumi tó) tilos a horgászat és a halászat.

3.1.7. Természetvédelmi infrastruktúra

- A területen található sétautakat rendszeresen takarítani kell, gondoskodni kell fenntartásukról.
- A színvonalas információszolgáltatás érdekében gondoskodni kell az oktatási és bemutatási célú növényjelző, valamint a tájékoztató táblák fenntartásáról, illetve újak létesítéséről.
- A különböző látogatói igényeknek és érdeklődésnek megfelelő tematikus sétaútvonalakat kell kialakítani a területen.